

Biblické Magdalény

V barokní tradici, tedy i u Andreiniho, splynuly v postavu Magdalény (lidově Máří Magdalény) tři biblické ženy. První z nich je hříšnice, která na hostině u Šimona farizeje omyla Ježíšovi nohy svými slzami a osušila je svými vlasy (Lukáš 7:36-50). Druhou ženou je Marie z Betánie, která měla sestru Martu a bratra Lazara (obě postavy vystupují i v Andreiniho oratoriu). V Janově evangeliu (Jan 11:2) se o ní píše: „To byla ta Marie, která pomazala Pána vzácným olejem a nohy mu otřela svými vlasy“. Tak se zřejmě tato Marie spojila ve výkladu s hříšnicí, o které píše evangelista Lukáš, ačkoli tento verš může odkazovat spíše k ženě, která pomazala Ježíše vzácným olejem v Betánii v domě Šimona malomocného (Matouš 26:6-13, Marek 14:3-9). Třetí ženou byla Marie z Magdaly, v Kralické Bibli Marie Magdaléna, ta, ze které Ježíš vyhnal sedm démonů a ona jej pak následovala (Lukáš 8:1-2). Tato Marie byla první či jednou z žen, které šly ku hrobu Kristovu pomazat jeho tělo a našly hrob prázdný (Matouš 28:1, Marek 16:1-10, Lukáš 24:10, Jan 20:1-18). Marie Magdaléna byla katolickou církví prohlášena za svatou. O jejím životě vypráví legendy, např. Zlatá legenda od Jacoba de Voragine ze 14. století: po zmrtvýchvstání Krista odplula Marie Magdaléna na lodi po rozbouřeném moři (tak její odchod popisuje i Andreini v dramatické básni *Magdaléna* z roku 1610) do Marseille a dále do Francie. V oratoriu z roku 1652 nechává Andreini Magdalénu odejít do pouště; to je ovšem vlivem další legendy o jiné Marii, Marii Egyptské. Svatá Marie Magdaléna bývá zobrazována s lebkou (memento mori), knihou, křížem a nádobkami s mastmi. Je patronkou kajicnic a svedených žen a také holičů.

GEISSLERS HOFCOMOEDIANTEN

Geisslers Hofcomoedianten je nezávislá divadelní společnost profesionálních umělců, která se soustředí na živé, současné a především komediální divadlo pro široké publikum. Svou inspiraci nachází v barokní kultuře a z ní čerpá i její dramaturgie. GH ovšem nevytvářejí rekonstrukce původních barokních děl. Naopak, k látce vždy přistupují velmi autorsky. Ve svébytném nově-barokním divadelním stylu tak oživují zapomenuté náměty a odkaz významných divadelních osobností a objevují nadčasové paralely mezi minulostí a současností. Geisslers Hofcomoedianten vznikli v roce 2002 v Kuksu při příležitosti založení festivalu barokního umění Theatrum Kuks. Za čtrnáct let působení vytvořili dvacet inscenací, vydobyli si uznání publika i kritiky, navštívili řadu festivalů v ČR i v zahraničí (měsíční turné v USA apod.) a založili putovní festival zámeckých a klášterních divadel. Jejich pražskou domovskou scénou je od října 2014 ostrovní divadelní scéna VILA Štvanice. Více na www.geisslers.cz.

MINISTERSTVO
KULTURY

VILA
ŠTVANICE
OSTROVNÍ SCÉNA

GEISSLERS
HOFCOMOEDIANTEN

Program připravily: Helena Kehrťová a Kateřina Bohadlová
fotografie: Jakub Machal a Lukáš Hladký
grafika: Daniela Eftimidisová

GEISSLERS HOFCOMOEDIANTEN
UVÁDĚJÍ

MAGDALÉNA LASCIVNÍ A KAJÍCNÁ

OPUS ANDREINI Č. 2

Chlípně zbožné oratorium na vodní ploše

Režie: Petr Hašek

Hudba a hudební nastudování: David Hlaváč s využitím původní hudby Claudia Monteverdiho (1567–1643), Salamona Rossiho (1570–1630), Muzia Effrema (1549 – 1. 1/3 17. Stol.) a Alessandra Gvizzzaniho (asi 1572–1632)

Překlad předlohy a rešerše: Kateřina Bohadlová

Koncept: Petr Hašek a Helena Kebrtová

Scénář: Geisslers

Libreto: Helena Kebrtová / Giovan Battista Andreini

Dramaturgie: Helena Kebrtová

Scénografie: Ján Tereba

Kostýmy: Jitka Nejedlá

Choreografie: Kamila Mottlová

Produkce: David Gerneš, Markéta Bodoriková

Světla: Lukáš Hladký

Hrají, tančí a zpívají:

Gio, autor: Aleš Pospíšil

Virginia / Magdaléna / chór: Alena Bazalová

Garderoba / Róza, Magdalénina služka / chór: Eva Burešová

Recenzentka / Marta, Magdalénina sestra / chór: Claudia Eftimiadisová

Divák / David, zpívající milenec Magdalény / chór: Martin Bohadlo

Kulisák / Samson, tančící milenec Magdalény / chór: Jan Březina

Uklízečka / Tanečnice / chór: Mirka Prokešová

Boží laskavost: Simona Jindráková a Tereza Sedláčková
a na arciloutnu hraje Miloslav Študent

Poděkování

festivalu Hortus Magicus
Kroměříž

mecenášům: Karlu Somolovi,
Magdě Janíkové a dalším

www.geisslers.cz

Andreiniho Magdalény

Magdaléna byla Andreiniho celoživotním tématem, inspirací i obsesí. Není divu, že se k této postavě v průběhu vrcholící barokní doby tolikrát vracel. Magdalénský kult byl na začátku 17. století velmi populární a mnoho umělců se jím nechávalo inspirovat. Předně – hříšnice proměněná ve světici je díky kontrastům, které v sobě spojuje, přímo prototypem barokní postavy. Dále, sám Andreini se ve svém životě zmiňuje mezi prostopášným životem a pokáním. Jeho dílo se stalo zrcadlem jeho vlastní duše, které dokonale odráží autorovo rozpoložení v jednotlivých etapách života. Prvně tomuto tématu věnoval pozornost v roce 1610, kdy v Benátkách vydal dramatickou báseň v oktávách *Magdaléna*. Její variaci dedikoval v roce 1628 kardinálu Harrachovi a dostal za ni roční penzi. Druhou verzi, sakrální hru *Magdaléna*, vytvořil na objednávku francouzské královny Marie Medicejské v roce 1617. Je psána volným veršem a dochovaly se k ní fragmenty hudby od Claudia Monteverdiho, Salamona Rossiho, Alessandra Gvizzzaniho a Muzio Effrema. Její variaci uvedl v roce 1629 ve Vídni. Konečně je zde poslední verze, nejkompaktnější a nejkompexnější, scénické oratorium *Magdaléna lascivní a kajičná* z roku 1652, které bylo uvedeno a vydáno v Miláně. Vyniká až hříšnými kontrasty a uchvacuje obrazností, která je zřetelná i z netradičně konkrétních Andreiniho scénických poznámek přímo v textu.

Geisslers Magdalény

V září 2015 uvedli GH premiéru plenérové verze scénického oratoria *Magdaléna lascivní a kajičná*. Tato hudebně-taneční verze připravovaná jako site-specific přímo pro prostory Květné zahrady v Kroměříži představuje v oddělených obrazech příběh kurtizány Magdalény a její cestu k prozření a napravení. Scénografii tvořil oheň a voda – zápalné louče a pstruží jezírko – a diváci na dění na přilehlých loučkách shlíželi z Jahodového vršku. Výsledkem dvoutýdenního zkoušecího procesu bylo nejen první kroměřížské předvedení tohoto tvaru, ale také vznik hudebního těla, o které se opírá i další, interiérová verze „*Magdalény*“. Úběžníkem interiérové inscenace je zrcadlení. Na základě rešeršů o Andreiniho životě, vlastních zkušeností i čiré fantazie tvarujeme fiktivní obraz zrodu jednoho díla – oratoria *Magdaléna lascivní a kajičná*. Jak se odráží realita, zážitky a vzpomínky v autorově tvorbě? (... lehký klíč ke čtení inscenace...)

Magdaléna lascivní a kajičná je druhým dílem dramaturgického cyklu Opus Andreini, v němž Geisslers mapují odkaz slavného divadelního rodu. Navazuje na inscenaci Dvě komedie v komedii, jejíž premiéru uvedl soubor v roce 2014.

Program oratoria

Ouvertura (Claudio Monteverdi)

Prolog: „Z výšek andělských chrámů“ (Claudio Monteverdi) – Boží laskavost

Árie č. 1: „Chci okusit slzy i krev“ (David Hlaváč) – Magdaléna

Árie č. 2: „O Magdalénině kráse“ (David Hlaváč) – David, Boží laskavost

Recitativ 1: „Vítej, Magdaléno, po probdělé noci“ – Boží laskavost

Árie č. 3: „Kdo chce vůni růží dýchat“ (Salamon Rossi) – Magdaléna, Róza

Recitativ 2: „Magdaléno, před tebou tvá sestra Marta se klaní“ – Boží laskavost

Árie č. 4: „Nešťastná, hříšná, pyšná ženo! / Až budu stará“ (David Hlaváč) – Marta, Magdaléna, Boží laskavost

Árie č. 5: „Možná je čas jít spát“ (David Hlaváč) – Autor, chór

Recitativ 3: „Sklíčená a bledá jsi, Magdaléno“ – Boží laskavost

Árie č. 6: „Zjevení v zrcadle“ (Muzio Effrem) – Magdaléna, Boží laskavost

Recitativ 4: „Bičem tvých růží šlehání, běží Samson a David“ – Boží laskavost

Árie č. 7: „Dary pro Magdalénu“ (David Hlaváč) – David, chór

Recitativ 5: „Jak rozhodneš se, Magdaléno?“ – Boží laskavost

Árie č. 8: „Magdaléna kajičná“ (David Hlaváč) – Magdaléna

Finále: „Náruč ti otevírám“ (Alessandro Gvizzzani) – Boží laskavost, chór

Epilog: „Giovan Battista Andreini“ (David Hlaváč) – Boží laskavost, chór

Giovan Battista Andreini

G. B. Andreini (1576-1654) byl jednou z nejvýraznějších a nejvšestrannějších divadelních osobností evropského baroka. Jako syn slavné italské herečky a básničky Isabelly Andreini a neméně slavného představitele role kapitána Franceska Andreiniho získal zkušenosti ve světoznámé divadelní společnosti komedie dell'arte Comici Gelosi. Sám pak založil a vedl vlastní divadelní společnost Comici Fedeli, která mimo jiné slavila úspěchy v Praze při korunovaci v roce 1627-1628. Comici Fedeli byli právě po Comici Gelosi druhým nejznámějším tělesem, které doma i v zahraničí reprezentovalo a šířilo komedii dell'arte a s ní i profesionální charakter divadla. Na jejich tvorbu evropské divadlo navazuje dodnes. G. B. Andreini vystupoval pod uměleckým jménem „Lelio“ a byl nejen hercem a principálem, ale i významným spisovatelem a dramatikem, proslul zejména svými barokními experimenty s divadelní formou, mísením žánrů a byl například jedním z prvních, kdo uplatnil ve hře divadlo na divadle.

PREMIÉRA
12. PROSINCE 2015
VILA ŠTVANICE